

Зачепилівська районна державна адміністрація

Відділ освіти

Районний етап обласної літературної конференції

«Слово. Образ. Митець.»

«Ну що, здавалося б, слова... Слова та голос – більш нічого...»

Т.Шевченко

Есе

« Лунає в серці слово Кобзаря»

Робота

Кудряшова Костянтина Юрійовича,

члена гуртка «Літературне краєзнавство»,

учня 11 класу Миколаївської

ЗОШ І-ІІІ ступенів

Зачепилівського району Харківської області

Керівник: **Чуб Тамара Миколаївна,**

вчитель Миколаївської ЗОШ І-ІІІ ступенів,

керівник гуртка «Літературне краєзнавство»

2014

Нещодавно, гостюючи у бабусі, захоплено розглядав її вишивки. Їх краса вражала, будила в душі якесь незрозуміле мені хвилювання. Особливо сподобався портрет Т.Г.Шевченка на тлі його героїв: Катерини, кобзаря, гайдамаки, наймички. «Вони як живі!» - не стримався я. А бабуся просто відповіла: «Я вишивала це не руками, а серцем. Це ж Шевченко!» І я замислююсь...

Т. Шевченко... Кріпак і сирота, художник і поет, рекрут і в'язень, топтаний, але не розчавлений, виснажений, але не зломлений, розпачливий, але не зневірений. Безкомпромісний, бунтівливий, мужній, стійкий – він завжди сучасний і потрібний, як правда, добро, людяність, щирість, братерство. Вся його творчість пройнята гнівом проти будь-якого гноблення, насилля, приниження людської гідності й водночас пронизана палкою любов'ю до простої людини-трудівника, «малих рабів отих німих», на сторожі яких він поставив своє Слово – гаряче, щире, небайдуже. Шевченкова поезія – це не розважальне легке читиво, а вистраждані серцем думи про долю народу, що «стали на папері сумними рядами».

Він першим підняв полум'яний голос на захист нашої нації, нашої мови, народу. Вчитайтесь у проникливі слова із тієї глибинної криниці мудрості і правди поетичного слова:

...Воскресну нині! Ради їх,
Людей закованих моїх,
Убогих, нищих...

Так, Шевченко пробуджував у народу його національну гідність, самоусвідомлення. Закликав бути патріотом і боротися за рідну землю.

Дивуюся дії Кобзарєвого слова: історичні обставини склалися так, що по-різному моляться українці, належать до різних партій, часто піддаються на провокації і сваряться між собою, забуваючи, що вони однієї матері діти і що ворогам цього тільки й треба, але коли звучить слово Шевченка – всі замовкають, бо то говорить сама правда, сам Бог устами нашого пророка. І лише тоді почнеться справжнє відродження добра і справедливості, коли ми почуємо те слово і засвоїмо Шевченкові уроки.

На собі Шевченко пізнав, що просте людське родинне щастя не можливе у країні загального горя й сваволі, насильства і неволі – пізнав і тому став захисником правди, волі й справедливості, став грізним суддею усіх кривдників і всяких рабів. Боліло поетові безпам'ятство і рабська покірливість його сучасників. Упродовж усього життя гріла і спопеляла Шевченка єдина, гаряча, вірна і незрадлива любов до знедаленої України та її народу. Вона – в кожному рядку його поезій:

Я так її, я так люблю
Свою Україну убогу,
Що прокляну святого Бога,
За неї душу погублю.

Співець-патріот, мученик, засланець мріяв повернутися на рідну землю, подивитися на лани, побачити вільними, щасливими своїх земляків. Він вважав, що в інших народів слід запозичувати краще, корисне і не робити це сліпо, велику увагу приділяючи розвитку національної культури, мови: «І чужому наuczайтесь, і свого не цурайтесь». Поет закликав шукати й знаходити шляхи «братерства братнього» у своїй країні. Адже Україна – це рідна, єдина, не схожа на інші земля:

Нема на світі України,
Немає другого Дніпра.

На його думку, примирення, єднання українців – єдиний шлях до здобуття державності. Поет вірив, що настане радісний день національної згоди, «І оживе добра слава, слава України». Він розумів: створити вільну, незалежну Україну можна тільки завдяки єдності всіх сил суспільства, лише тоді, коли всі верстви населення переймуться національною ідеєю. Цей висновок, зроблений майже два століття тому, актуальний і нині. Ще багато років тому поет звертався до всіх станів українського суспільства з закликом :

Обніміться ж , брати мої,
Молю вас, благаю!

Його слово було щирим і зворушливим:

Нехай думка, як той ворон,
Літає та криче,

А серденько соловейком

Щебече та плаче.

Йому боліла доля свого народу, те, що «латану свитину з каліки знімають, з шкурою знімають...». Серце поета ярилося від болю, гніву, образи. Чому? За що? Хто винен? Адже на цій красивій, неповторній своєю вродою землі живе народ-трудівник, чесний, добropорядний господар! Але хіба він господар на своїй землі? «Отим-бо й ба!» Він - невільник, наймит, що працює лише на чуже благо. Ні, українець в уяві Шевченка волелюбний і завзятий у прагненні до волі й незалежності:

Жінки навіть з рогачами

Пішли в гайдамаки.

...Минають роки, змінюється наше життя. Але Тарас був, є і завжди буде з нами. Його світле ім'я, його немеркнуче слово допомагають долати труднощі на шляху розбудови справжньої, багатой, сильної і гордой держави. Головне – жити за принципом: «Якщо не я, то хто ж?». А це значить – не стояти осторонь, учитись і працювати з повною віддачею, жити не лише для себе, а й для інших, не бути байдужим, бо найбільша біда суспільства – байдужі люди.

Шевченко вічний. Недарма ж говорять, що для справжніх геніїв час не вимірюється датами народження і смерті: їхні ідеї та творчі надбання перебувають поза часом, вони – безсмертні. Хай і нині наші примерзлі душі обпікає вогонь Тарасового слова. Хай воскресне Пророк у душі кожного українця і запалить на діяння й помисли задля добра України. Бо це заради нас він благав Господа:

Подай душі убогій силу,

Щоб огненно заговорила,

Щоб слово пламенем взялось,

Щоб людям серце розтопило

І на Україні понеслось.

Він і тепер крок за кроком відводить нас од краю безодні, бо його творча спадщина – це, перш за все, звернення до нашої душі і сумління. Нині, на початку ХХІ століття поезія Кобзаря, що виборює вистраждану, кров'ю й життям багатьох

поколінь, оплачену волю, знову на передньому плані й довго ще буде там залишатись. Мені здається, що сьогодні, як ніколи, наші душі відкриті для сприйняття його заповіту :

Свою Україну любіть,
Любіть її... Во время люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

Шевченко для України – все. Уявити себе без нього все одно, що без неба над головою. Він - вершина нашого родового дерева, розіп'ятий за свою Вітчизну і воскрес через неї. Його власний біль був продовженням народного болю. Для нас він близький та рідний. Його «Кобзар» - у кожній домівці, пісні – у серцях. А ми все вчитуємося в його твори, зачаровані відточеним словом та могутністю духу. Ми стаємо віч-на-віч з Кобзарем, перевіряючи себе. Життєвий приклад Т.Шевченка – дзеркало нашої душі, барометр, який вимірює стан нашої духовності. Він з нами. А разом з тим Кобзар завжди попереду. До нього треба доростати всім життям. І сьогодні він для нас необхідніший, ніж будь-коли. Нам потрібні його правдивість, пристрасть, внутрішня сила, невситима жага свободи і громадянська відвага.

Тож для нас, і для мене особисто, він не тільки Пророк, Кобзар, Апостол, Прометей, а й старший товариш, вчитель, друг, у якого хочеться вчитися, з яким хочеться радитися. Ми гортаємо сторінки його творів, щоб відчутти поетове слово серцем, повірити йому, бо кому ж тоді й вірити, як не Шевченку, який усе життя віддав за Україну, за нас із вами, за те, щоб ми були вільними, гордими людьми. На мою думку, жоден поет світу не зрівняється з ним у величчі своєї жертвовної любові до свого народу.

Та не однаково мені,
Як Україну злії люди
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окраденую, збудять,
Ох, не однаково мені.

Мені зрозумілий і близький гнів Кобзаря, коли він таврує тих, хто тільки на словах турбується про свій народ, знає правду і мовчить. Згадаймо його слова:

Доборолась Україна до самого краю,
Гірше ляха свої діти її розпинають...

Чи не спостерігаємо ми подібну картину й нині? Дивлячись на деяких землячків, думаєш Шевченковими словами: «За шмат гнилої ковбаси у вас хоч матір попроси, то оддасте...» Хто «розпинає» рідну державу? Бездуховні люди. Хто може красти у свого народу мільйони доларів? Звісно, ниці люди. Наслідок: різке підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги, заморожування заробітної плати, ліквідація підтримки села, низький рівень економіки, загибель людей у шахтах, оголені безлісі Карпати, постійні катаклізми в різних куточках країни. А Чорнобильська трагедія? Що за цим стоїть – чиєсь недбальство чи ще щось? Отож наше лихо, на мій погляд, - в нас самих, правильніше – у нашій низькій свідомості та відповідальності за наші думки і вчинки.

Вихід із цього замкненого кола, звісно, є. А щоб прийти до вірних рішень, слід читати Шевченка. У тому, що його твори актуальні в незалежній Україні, переконують роки самостійності. Хіба нині не болять нам питання збереження рідної мови, роз'єднаність національно-патріотичних сил, виховання молоді, синівський обов'язок перед Батьківщиною, проблеми національної еліти? На мою думку, тільки від нас залежить, яким буде наше життя. Нині до влади рвуться часто ті, хто перекреслює все людське культом грошей, наживи, нівечить свідомість людей пропагандою насильства. Вони хочуть, щоб ми стали прибудами без домівки і родової пам'яті, які забули, «чиїх батьків ми діти», безликою масою. Та я вірю, що одвічні, неперехідні цінності – доброта та чесність, порядність – завжди будуть найважливішими в людському житті.

Тож прислухаймося до порад Кобзаря, бо кожен його твір може бути для нас підручником життя, вихователем високих моральних якостей, національної гідності. Бо його творча спадщина – це звернення до кожного з нас.

Отже, якщо ми хочемо, щоб нас вважали людьми, щоб не соромно було перед Шевченковою пам'яттю, то повинні так, як він, любити свій народ, Батьківщину,

знати історію, шанувати героїв, щодня і щомиті бути готовими до боротьби за себе, наше майбутнє, за справедливість, за честь матері-України.

...Думаю про це, а в пам'яті - слова: « В сім'ї вольній, новій...» А на екрані телевізора – депутати в сесійній залі штовхаються, блокуючи трибуну, з'ясовують стосунки, ухвалюючи бюджет на 2014 рік, демонструють свою любов до України та її народу. З душі так і проситься поетове:

Україно! Україно!

Оце твої діти...

Цікаво , а чи ці «діти» з депутатськими значками уважно читали Шевченка? Серцем і душею? Чи тільки очима? Я б радив їм ще раз прочитати твори вірного сина України - Тараса Григоровича Шевченка і дослухатися до його слів.

Зачепилівська районна державна адміністрація

Відділ освіти

Районний етап обласної літературної конференції

«Слово. Образ. Митець.»

«Ну що, здавалося б, слова... Слова та голос – більш нічого...»

Т.Шевченко

« Вогонь Шевченкового слова »

Робота

Самаріної Юлії Олександрівни,

члена гуртка «Літературне краєзнавство»,

учениці 11 класу Миколаївської

ЗОШ I-III ступенів

Зачепилівського району Харківської області

Керівник: **Чуб Тамара Миколаївна,**

вчитель Миколаївської ЗОШ I-III ступенів,

керівник гуртка «Літературне краєзнавство»

Вогонь Шевченкового слова

В житті не мав він іншої мети,
Як слово правди людям донести,
В поезії знаходив він розраду,
Наказ давав нащадкам і пораду:
- За Україну, волю, за Людину
Боротись щогодини, щохвилини!
Нове життя він рідній мові дав,
Українське слово високо підняв,
Щоб сонцем сяяло усім в дорозі,
Щоб легко дихалось на батьківським порозі.
В пісні він віщі думи перелив,
Де запеклась душа його у слові.
Він ним страждав. Ним зневажав. Ним жив.
Учив нас віри, мужності, любові.
... В історію відлунюють роки,
Нам посилають грози й перешкоди,
Та мов вода жива на всі віки –
Його слова вкраїнському народу,
Що гоїть рани, думку воскреша.
Їх чуєм – і в пустелі квітнуть квіти,
І серце ожива, й співа душа,
І згадуєм, чиїх батьків ми діти,
І розумієм, що народ – один,
Одна – земля, єдина - Батьківщина,
І не засвітить вдруге сонце нам,
Якщо підніме батько меч на сина,
Якщо поділим на «твое» й «моє»,
Якщо промовим: «Моя хата скраю».
Ми розумієм, що народ – один,

Одна - Україна, іншої – немає.
Цього навчає нас Тарас – поет,
Поклав він серце Україні на вітар.
... Тож у хвилини сумніву чи втоми
Читайте, перечитуйте «Кобзар»,
Із сторінок його черпайте знов
Красу і мужність Батьківщини сина,
І силу духу, й до землі любов –
Бо вічні і Шевченко, й Україна!